

GALATA KULESİ

Hoş bir tarihi dokusu olan Galata Kulesi'ni fotoğraflarken uyguladığımız yöntemleri gözlemleyelim.

Galata Kulesi'nin fotoğrafik açıdan bakıldığında üzerinde çalışılması zor bir konu olduğu söylenebilir. Özellikle bu tip turistik mekanların fotoğraflanması esnasında, karşımızda ciddi bir ziyaretçi kitlesi engel olarak durmaktadır. Genelde turistik geziler sabah saat 08:30 - 09:00 gibi başladığından, insanlar henüz mekana ulaşmadan yola koyuluyorum. Yazının başında da belirttiğim gibi, dar bir mekanda konumlanmasından dolayı, konunun zorluğu yakınlaştıkça kendini biraz daha hissettiriyor. Kulenin çevresi uzaktan fotoğraf çekimine elverişli olmadığından yakın mesafeden 15mm. objektif ile Fotoğraf 1'i çekiyorum. Kulenin çok yakınından çekilen bu fotoğraf, geniş açı objektifin amacına uygun kullanılmamasından dolayı, kuleyi olduğundan çok daha yüksek gösteriyor.

Geniş açı objektifler, adından da anlaşılacağı gibi bize geniş bir görüş açısı sağlarken, karenin dış kenarlarına doğru artarak giden bir deformasyon yaratırlar. Bu deformasyon, fotoğraf makinesi yukarı veya aşağı doğru eğildikçe kendini daha da hissettirir. Bu fotoğrafta da kulenin tamamının kadrage dahil olması için, makine neredeyse tam dik

konumda tutulmuştur. Bunun sonucu olarak fotoğrafa bakan kişinin objeyi olduğundan farklı olarak algılaması söz konusudur. Örneğin; olduğundan çok daha yüksek görünen kulenin boyutu hakkında burada tamamen yanlış bir mesaj verilmektedir. Tabi bazı mimari fotoğraflarda bu efekt bilinçli olarak da yaratılabilir. Bu tamamen fotoğrafa bakan kişiye nasıl bir izlenim vermek istediğimizle ilgilidir. Sadece mimari fotoğraflarda değil, insan fotoğraflarında da benzer yöntem tercih edilebilir. Örneğin; bir politikacının konuşmasının geniş açı objektif ile kürsü yakınından çekilmesi, politikacının üstünlük, hakim olma, güçlü görünme, kararlı ve otoriter olma gibi arzuladığı etkileri ön plana çıkartabilir.

Konumuza gereğinden fazla yakın olmanın yarattığı olumsuz etkilerden bir diğeri de, konu hakkında yeterince bilgi verilememesidir. Burada, Galata Kulesi'nin üst tarafı neredeyse tamamen kendi gövdesi arkasında saklı kalmıştır. Gördüğümüz sadece taş tuğlalardan oluşan bir duvardan başka birşey değildir. Galata Kulesi'ni ilk kez görenler için bu fotoğraf nasıl bir bilgi vermektedir sorusunun cevabını bulamıyorsak, bu fotoğrafta bazı sorunlar olduğu gerçeğini kabul etmek gerekir.

Kule acaba nasıl bir ortamda konumlanmaktadır? Kulenin çevresi nasıldır? Kule nereye bakmaktadır? Yüksekliği ne kadardır? Bu soruların cevabını bulmak için bu sefer daha uzak bir mesafeden bir deneme daha yapıyor ve Fotoğraf 2'yi kadrage bir şehir hatları vapuru dahil ederek oluşturuyorum. Burada amaç Galata Kulesi çevresi hakkında biraz daha bilgi verebilmek. Bu fotoğrafa baktığımızda, kulenin yakınlarında bir vapur iskelesi olduğu açıkça görülmekte. Ancak, bulunduğumuz konumun uzaklığı bizi konumuzdan koparıyor. Yapılan kompozisyonda genelde ilgi merkezi olarak seçtiğimiz obje, boyutsal olarak diğer objelere göre daha büyük veya çevredeki diğer objelerden bir şekilde ayrıştırılmış olmalıdır. Aksi takdirde, bu fotoğrafta olduğu gibi, şehir hatları vapuru bir anda ilgi merkezi haline

gelirken, Galata Kulesi ikinci planda kalır. Objelerin yarım olarak kadrāja dahil edilmesi de, özel amaçlar ve istisnai durumlar dışında pek tercih edilmeyen bir yöntemdir. Nitekim, kadrāja yarısından az bir bölümü dahil olan bu vapur görseli de kendisi hakkında bize fazla bilgi vermezken, aynı zamanda da kadrājaın neredeyse 3/2 gibi bir alanını kaplamaktadır. Çektiğimiz fotoğraf içerisine bir takım objeler yerleştiriyorsak, bu objelerin herkes tarafından anlaşılır olmasını isteriz. Burada, yalnızca burnu gözükken vapurun tamamı hakkında, ancak bu vapuru daha önce görmüş olanlar bir fikir yürütebilecektir. Özetle, bu şekilde bir ilave kompozisyona fayda sağlamayacağı gibi, az evvel de bahsettiğimiz gibi ilgiyi yanlış yöne çekecektir.

Konuya biraz daha yaklaşmanın başka yollarını ararken aklıma aynı denemeyi vapurdan yapmak geliyor. İlk fırsatta bindiğim Karaköy-Kadıköy vapur hattından bir deneme daha yapıyorum. Vapur hızlı bir şekilde ilerlediğinden, sık aralıklarla bakış açısı ve mesafe değişiyor. Vapurun yönü kadrājaın sağından soluna doğru olduğundan, deklanşöre basmakta biraz daha gecikmemin öndeki yelkenlinin direklerinin konuyu engelleyeceği endişesiyle, biraz da aceleci

davranarak Fotoğraf 3'ü oluşturuyorum. Az önce bahsettiğim gibi, bu kompozisyonda da yelkenli, ana konumuz olan Galata Kulesi'nden daha ön planda olduğundan ve boyut olarak daha büyük olduğundan, otomatik olarak ilgi merkezi haline geliyor. Tabi ki tercih olarak yelkenli de ilgi merkezi olarak seçilmiş olabilirdi. Ancak, yelkenlinin arka fonunun kirliliği, onu ilgi merkezi olmaktan da çıkartıyor. Sonuç olarak karşımızda çok karışık bir fotoğraf var. Nereye bakacağımızı şaşırır gibiyiz. Ciddi bir fon temizliğine ihtiyacımız var. Kulenin tepede noktada olması arka fonunun doğal olarak temiz olmasını sağlıyor. Bu durumda temiz fonu avantaj olarak kullanabileceğim yeni bir dikey kadrāja yapıyorum ve ortaya Fotoğraf 4 çıkıyor. Bu kadrāja da artık bizi rahatsız eden yelkenli veya şehir hatları vapuru yok. Fotoğraf 1'deki gibi konuya çok yakın bir noktadan da çekilmediği için, konunun

tamamı uygun bir şekilde kadrājalanmış. Hem konunun tam merkezde olmasından kaçınmak, hem de sağ taraftaki boşluktan kurtulmak maksadıyla kule bir miktar sağa yerleştirilmiş. Bu fotoğrafta kulenin çevresi hakkında da bir miktar bilgi verilmektedir. Ancak çağımızın getirdiği, çanak anten gibi teknolojik olanaklar, biz fotoğrafçıların karşısına her zaman bir engel olarak çıkmaktadır. Bugün birçok tarihi dokuda bile sıklıkla karşılaşılan çanak anten kirliliği, bu fotoğrafta da olumsuz bir şekilde kendini göstermiş. Fotoğrafın öğlen vaktine doğru çekilmesi de, kuleyi gezmeye gelen ziyaretçilerin küçük insan figürleri olarak kompozisyona dahil olmasına sebep olmuştur. İnsan faktörünün çoğunlukla fotoğrafa olumlu katkısı, maalesef bu fotoğrafta çok küçük olmalarından dolayı söz konusu olamamaktadır. Kule çevresindeki binalar da tarihi bir doku taşımadığından, kompozisyona olumlu katkısı olduğu pek söylenemez. Çevre binaları tamamen kadrāja dışında bırakmak da, kompozisyonun çok dar bir çerçeveye sıkıştırılmasına sebebiyet vereceğinden, böyle bir deneme yapıyorum.

İstanbul, fotoğrafik açıdan Türkiye'nin en güzel kentlerinden bir tanesidir. Ancak, hep söylenen bir söz vardır: "İstanbul geceleri daha güzel" diye. Aslında bu sözün nereden kaynaklandığını fotoğraf çekmeyi denediğimizde daha iyi anlayabiliyoruz. Büyük ve modern şehir olmasının beraberinde

5

getirdiği, çanak antenler, telefon direkleri, kablolar, her köşede park etmiş araçlar gibi birçok dezavantajlar, fotoğraf çekmemizi güçleştiriyor. Saydığımız bu dezavantajlardan kurtulmanın tek yolunun daha loş bir ışıkta, hatta gece çekim yapılması olduğuna karar veriyorum. Fotoğraf 5, güneş battıktan yaklaşık 1 saat sonra çekilmiştir. Burada, yine Fotoğraf 4'e benzer şekilde dikey kadraj yapılmış ancak kadraj biraz daha dar tutulmuştur. Gece çekimlerinde karşımıza sıkça çıkan ışık patlamaları sorunu burada belirgin bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Işık patlamasına sebebiyet vermemek için pozlama süresi olması gerekenden birkaç saniye kısa tutulmuştur. Galata Kulesi üzerindeki bazı noktalar çok kuvvetli aydınlatılırken, diğer noktalar tamamen karanlık kaldığından, ışık dengesi bozuktur. Karanlık noktaya göre yapılan pozlamada aydınlık olan bölgelerin patlayacağı, aksi yapıldığında da, bu fotoğrafta görüldüğü gibi,

6

karanlık bölgelerde doku kaybı yaşanacağı bir gerçektir. Bu fotoğrafta, patlama yerine doku kaybı tercih edilerek pozlama süresi ayarlanmıştır.

Fotoğraf 6'da kadraj biraz daha geniş tutularak, çevredeki binalarla birlikte bir kompozisyon hedeflenmiştir. Ancak kadraj içinde kulenin kendisinden çok binaların yer alması, kuleye olan ilginin dağılmasına neden olmaktadır. Az önceki dikey kadraja göre bu kadrajda, arka fonda oluşan bulut etkisi fotoğrafa ayrı bir değer katmaktadır. Gece fotoğraflarında, hava tamamen kararmadan hemen önce yapılan çekimlerde, bulutların etkileri çok dramatik sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir.

Özellikle manzara çekimlerinde, kadraj geniş tutularak bir ön çekim yapılmalı ve daha sonra elde edilen kompozisyon değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmede, kompozisyona dahil olan gerekli ve gereksiz objeler gözden geçirilmelidir. Eğer gereksiz objeler var ise, nasıl ayıklanabileceği araştırılmalıdır. Ayıklama yöntemi, kadraj daha dar tutularak, yer değiştirilerek veya fotoğraf makinesinin bulunduğu yerde pozisyonu değiştirilerek yapılabilir. Bu fotoğrafa baktığımızda, gördüğümüz gereksiz objelerden biraz daha zoom yaparak

7

kurtulmayı planlıyorum ve Fotoğraf 7'yi oluşturuyorum. Arka fonda bulut etkisi hala etkisini göstermeye devam ediyor. Çevredeki fazla binalardan kurtularak az miktarda binanın kadraja dahil edilmesi, ilginin Galata Kulesi üzerinde toplanmasına yardımcı oluyor. Karanlığın etkisi, çevredeki çanak anten ve benzeri teknoloji kirliliklerinden ortamı doğal olarak arındırıyor. Diğer denemelerimizle kıyaslandığında, tüm çabalarımız sonunda daha çok hoşumuza giden bir fotoğraf elde ediyoruz.